บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

๒.๒ คุณภาพการศึกษา

๒.๓ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

๒.๔ การประเมินคุณภาพการศึกษา

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๖ กรอบแนวคิดการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพ [๐]เป็นแนวคิดที่นำหลักการประกันคุณภาพทางภาคอุตสาหกรรม และการบริการมาใช้ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ลูกค้า ซึ่งลูกค้าในที่นี้ คือ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม การประกันคุณภาพเป็นเทคนิคในการบริหารงานของภาคอุตสาหกรรม เพื่อที่จะทำให้ ผลผลิตต่าง ๆ ที่ผลิตออกมามีคุณภาพ ซึ่งคุณภาพจะเน้นเรื่องความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการจริง (Need) หรือความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะขอกล่าวถึงความเป็นมาของคุณภาพพอสังเขปดังนี้ เริ่มต้นในสมัยโบราณ ในการแลกเปลี่ยนสินค้า มีความไว้วางใจซึ่งกันและกันทำให้ในยุคโบราณนั้นไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้า ต่อมาการแลกเปลี่ยนสินค้ามีวิวัฒนาการเพิ่มขึ้นตามลำดับ ทำให้การแลกเปลี่ยน กลายมาเป็นการซื้อขาย ระบบของสินค้าและบริการเริ่มยุ่งยากซับซ้อน ลูกน้องเริ่มไม่น่าไว้ใจ ลูกค้าก็เริ่มจู้จี้ ดังนั้น ในการซื้อขายสินค้าจำเป็นต้องมีการตรวจสอบ (Inspection) จากนั้นมา การตรวจสอบสินค้าจึงมีมากขึ้น และการตรวจสอบแต่ละครั้งเริ่มมีการจดบันทึกแล้วนำผลที่บันทึกนั้นไปวิเคราะห์ว่าผิดพลาดเพราะอะไร เพื่อกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบให้ดียิ่งขึ้น และหาทางแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นซึ่งเป็นยุค

---

[๐]จินตนา เกิดเหมาะ, “การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างไร ”, **วิทยานิพนธ์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, ๒๕๔๖), อัดสำเนา.

ของการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) เกี่ยวกับสินค้าและผลผลิตต่าง ๆ แต่อย่างไรก็ตาม การควบคุมคุณภาพเป็นการตรวจสอบผลลัพธ์มากกว่าที่จะตรวจองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งต่อมาการตรวจสอบเฉพาะผลลัพธ์ไม่ช่วยให้ลูกค้าพึงพอใจได้ การตรวจสอบ หรือการควบคุมคุณภาพไม่ได้ช่วยอะไรมาก เป็นหลักของการแก้ไขที่ปลายเหตุ ดังนั้น นักวิชาการ จึงเริ่มคิดนำเอาหลักการของการป้องกันมาใช้ โดยพิจารณาถึงการควบคุมองค์ประกอบทั้งหมดที่มีผลต่อผลลัพธ์ (Results) โดยเฉพาะการควบคุมด้านปัจจัย (Input) และด้านกระบวนการทำงาน (Process) ซึ่งหลักการนี้ก็ คือ การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) โดยเชื่อว่า ถ้าควบคุมให้ปัจจัยนำเข้า(Input) และการะบวนการทำงาน (Process) ไม่แปรปรวนแล้ว ผลลัพธ์ (Results) ย่อมคงเส้นคงวา หรือไม่แปรปรวน โดยเน้นให้ได้ผลลัพธ์ที่ออกมานั้นแปรปรวนไปจากที่ลูกค้าต้องการให้น้อยที่สุด คำว่า “ประกัน”[Ö] ในภาษาอังกฤษมี 2 คำ คือ “Insure”กับ “Assure”Insure ภาษาไทยใช้คำว่า “ประกัน ” โดยมุ่งที่ประกันชีวิต ประกันอุบัติเหตุ ประกันวินาศภัย “Assure”ภาษาไทย ใช้คำว่า “ประกัน” เช่นกัน แต่มุ่งที่ให้ความมั่นใจแก่เจ้าของเงินว่า ผลผลิตของหน่วยงานน่าจะมีคุณภาพ

ดังนั้น การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) การศึกษาของโรงเรียนจึงเป็นการให้หลักฐานข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณะชนมั่นใจว่านักเรียนน่าจะมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และสามารถดำเนินการให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ของครูในระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก พร้อมทั้งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

"การประกันคุณภาพการศึกษา "[×] เกิดจากการรวมแนวคิด ๒ แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ และแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ประเทศที่ริเริ่มพัฒน แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาคือ ประเทศอังกฤษซึ่งได้เริ่มนำแนวคิดเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพไปใช้ในสถานศึกษา ในปี ค.ศ. ๑๙๘๘ และในปี ค.ศ. ๑๙๙๒ ได้เริ่มใช้มาตรฐาน BS ๕๗๕๐ หรือ ISO ๙๐๐๐ นี้ ทำให้เกิดแนวทางสำหรับการปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น และแนวคิดนี้ได้แพร่หลายไปยังประเทศต่างๆ ในระยะเวลาที่ใกล้เคียงกันคุณภาพการศึกษาเน้นผสมผสานคุณภาพ ๓ ส่วน คือ

[Ö]วิชัย แหวนเพชร, **หลักการและวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), อัดสำเนา.

[×]สมชาย ใจเที่ยง, “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์,** (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, ๒๕๔๕), หน้า ๑๑.

๑. คุณภาพตามมาตรฐานทางการศึกษา

๒. คุณภาพตามความต้องการของผู้รับบริการ

๓. คุณภาพตามความมุ่งหมายของผู้ให้บริการ

โดยคุณภาพ ๒ ส่วนแรกจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคุณภาพส่วนที่ ๓ เกิดขึ้นก่อน ซึ่งได้แก่ กระบวนการบริหารการศึกษามีคุณภาพ ดังนั้น เมื่อนำหลักการของการประกันคุณภาพที่เน้นการวางแผนและการกระทำอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลการปฏิบัติงานจะบรรลุถึงมาตรฐานที่เป็นข้อกำหนดได้ตลอดเวลามาใช้กับกระบวนการบริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติการจัดการ ศึกษาให้แก่ประชาชนจะต้องมีกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและถือว่าการประเมินคุณภาพตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สังคมมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้มาตรฐาน ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะต่าง ๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ แนวดำเนินการสำคัญมี ดังนี้

๑. การควบคุมคุณภาพการศึกษาเป็นการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ

๑) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ ต้นสังกัด หรือเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพต่อไป

๒) การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน โดยกระทรวงศึกษาธิการ เขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดทำแผน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพเข้าสู่มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยการจัดทำ ธรรมนูญสถานศึกษา มีแผนปฏิบัติงานประจำปี มีระบบสารสนเทศ ข้อมูลคุณภาพ มีการบริหารคุณภาพด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อการเรียนรู้ การพัฒนาครู และบุคลากร การแนะแนว การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และด้านทรัพยากร ทั้งนี้เน้นระบบและกลไกการปฏิบัติงานตามแผน ติดตาม กำกับดูแลการดำเนินงานอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

๒. การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อยืนยัน ช่วยเหลือ สนับสนุน เฝ้าระวัง ปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมุ่งไปสู่มาตรฐานที่ต้องการ ดังนี้

๑) การตรวจสอบ และทบทวนการดำเนินงานทั้งระบบด้วยตนเองของสถานศึกษาเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุง และพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และจัดทำรายงานต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และผู้รับผิดชอบ การจัดการศึกษาทุกปีการศึกษา

๒) การตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยเขตพื้นที่การศึกษาหรือกรมต้นสังกัด เพื่อส่งเสริม สนับสนุนและใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาที่กำหนดให้

๓) การตรวจสอบ ติดตาม และการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศ โดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และใช้มาตรการในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่จะช่วยสร้างหลักประกันทางการศึกษาให้กับสังคม โดยถือว่าการประกันคุณภาพเป็นกลยุทธหลักในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและจะต้องเปิดเผยข้อมูลให้กับสาธารณชนได้ทราบเพื่อการตรวจสอบ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๘ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [Ø] กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินงานกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการ โดยตรงได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง ส่วนผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร [Ù] ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระบบหรือกระบวนการที่กำหนดขึ้น เพื่อให้ความมั่นใจว่า ถ้าทำตามแล้วมีคุณภาพ

วารินทร์ สินสูงสุด [Ú] กล่าวว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้เข้ารับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนมีแนวทางในการจัดการ และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบายและจุดเน้นของแผนการศึกษา

[Ø] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก,** (กรุงเทพมหานคร : สกายปุ๊กส์. ๒๕๔๔), หน้า ๑๕.

[Ù] สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร , **สถานศึกษาควรเตรียมตัวอย่างไรจึงจะผ่านการประเมินภายนอก,** (กรุงเทพมหานคร : มปท, ๒๕๔๔),หน้า ๔.

[Ú] วารินทร์ สินสูงสุด, **การประกันคุณภาพการศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : สยามมิตรภาพ, ๒๕๔๓), หน้า ๘.

ของรัฐและโรงเรียน ได้ปฏิบัติตามแนว ทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน และทุกคน

เกษม วัฒนชัย[๑๙] กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า กิจกรรมหรือการปฏิบัติหากได้ดำเนินงานตามระบบและแผนที่กำหนดไว้จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่า จะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามลักษณะที่พึงประสงค์

อภิญญา ตันศิริ[๒๐] กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง การปฏิบัติการต่างๆ ของโรงเรียนที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง จนสร้างความมั่นใจให้กับสังคมว่า สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ และผู้จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานตามความมุ่งหมายของหลักสูตร

ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ[๒๑] กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาหมายถึง กิจกรรมที่เป็นระบบหรือมีการวางแผนไว้เพื่อความเชื่อมั่นอย่างเหมาะสมว่า ผลิตภัณฑ์กระบวนการหรือบริการเป็นไปตามความต้องการที่ระบุไว้

ไครเยอร์ (Cryer)[๒๒] กล่าวว่าการประกันคุณภาพการศึกษา คือ แผนงานและปฏิบัติการทั้งหลายที่เป็นระบบ ทำให้เกิดความมั่นใจว่า การศึกษาสนองต่อคุณภาพที่กำหนด การกำหนดกิจกรรมและกระบวนการการดำเนินการเพื่อบรรลุถึงการสร้างปัญญา (Intellect) ความเชี่ยวชาญ (Professionalization) และการมีจรรยาบรรณ (Code of ethics)

สรุป การประกันคุณภาพการศึกษา คือ ระบบกลไกที่สถานศึกษาได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางแห่งการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอน การถ่ายทอดองค์ความรู้ การบริหารงาน อันเป็นไปตามกฎของกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจุดมุ่งหมายในการเพิ่มระดับความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลในระดับต่างๆ พร้อมกับเปิดเผยต่อสาธารณชนให้ทราบโดยทั่วกัน อันมีความมุ่งหวังในการที่พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้คุณภาพในระดับที่พึงพอใจตามเกณฑ์มาตรฐาน

---

[๑๙]เกษม วัฒนชัย, **การพัฒนาระบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถาบันอุดมศึกษา,** เอกสารประกอบการสัมนาวิชาการ เรื่อง การประกันคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน, (กรุงเทพมหานคร : สมาคมสถาบันอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕.

[๒๐]อภิญญา ตันศิริ, “การประกันคุณภาพการศึกษา”, **วารสารร่มไทรทอง,** ๗(๔) (๒๗-๓๐ ธันวาคม-มกราคม ๒๕๔๑), หน้า ๑๙.

[๒๑]ศิริจันทร์ ทองประเสริฐ, “การประกันคุณภาพการศึกษา”, **วารสารราชบัณฑิตสถาน.** ๒๕(๒), (มีนาคม ๒๕๔๒), หน้า ๓๔.

[๒๒]Cryer, P. **Preparing for Quality Assessment and Audit Estadlishing a Quality assurance System in tighter Education** : CVCP Pudlication.1933. Ellis Horwood. 1993.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ [๑๐] สนับสนุนให้มีการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาไปยังระดับท้องถิ่นและสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นต้องมีระบบการประกันคุณภาพเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ผู้เรียนไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใดก็ตามจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพใกล้เคียงกัน ทั้งนี้จะมีทั้งการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการประเมินภายนอก เป้าหมายการประเมินคุณภาพนั้น ไม่ใช่เพื่อการลงโทษ แต่เป็นเครื่องสะท้อนให้สถานศึกษาได้นำไปพิจารณาจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนอย่างเต็มที่ฉะนั้นการประกันคุณภาพจึงการประกันคุณภาพเพื่อผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [๑๑] กล่าวถึงระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาที่ได้มีการพัฒนาแนวคิดเพื่อส่งเสริมและเสนอแนวทางเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา โดยมีกำหนดการดำเนินงาน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และการพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

๒. การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๓. การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยหน่วยงานที่กำกับดูแลในเขตพื้นที่ และหน่วยงานต้นสังกัดในส่วนกลาง ซึ่งถึงแม้จะเป็นบุคคลภายนอกแต่ก็ยังถือว่าเป็นการประกันภายใน เพราะการดำเนินการ โดยหน่วยงานที่อยู่ในสายการบริหารของสถานศึกษา ซึ่งดำเนินการตรวจเยี่ยมและประเมินสถานศึกษาเป็นระยะ

กรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ [๑๒] ได้ให้แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการของหน่วยงานต่างๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดรับกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้กำหนดร่วมกัน ไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

---

[๑๐] สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, **ระบบประกันคุณภาพการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๘.

[๑๑] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ , **การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก,** (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สกายปุ๊กส์ จำกัด, ๒๕๔๔), หน้า ๑๕-๑๖.

[๑๒] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, **ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาและแนวการดำเนินงาน,** (กรุงเทพมหานคร. ๒๕๔๔ ก), หน้า ๕.

จากแนวคิดดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การศึกษานั้นมีหลักประกันที่มั่นคงยิ่งขึ้น สามารถที่จะเรียกความเชื่อมั่นจากสังคมกลับคืนมา เพราะในอดีตปัญหาของสังคมทุกอย่างมีบทสรุปมาลงอยู่ที่กระบวนการการศึกษา ทั้งปัญหายาเสพติด อาชญากรรม หรือแม้กระทั่งประชาธิปไตย ซึ่งการศึกษานั้นตกเป็นจำเลยของสังคมมาโดยตลอด การประกันคุณภาพการศึกษานั้นจะดำเนินการทั้งระบบทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการและบูรณาการทุกฝ่ายอย่างสอดคล้องกันอย่างมีคุณภาพ

๒.๒ คุณภาพการศึกษา

การศึกษานั้นเป็นกลไกสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศ โดยเริ่มที่การผลิตบุคลากรของสังคมนั้นให้มีความรู้ความ สามารถ มีคุณลักษณะที่พึงประสงฆ์ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่มีการกำหนดไว้เป็นเครื่องมือในการประเมินผู้เรียน คุณภาพการศึกษาจึงเป็นคำตอบสุดท้ายของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันอันมีผลต่อแผนการพัฒนาชาติโดยสืบเนื่องถึงอนาคตในการพัฒนาการศึกษาของชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ[๑๐] ให้ความหมายของคุณภาพว่า เป็นคำที่มีความหมายได้หลากหลายตามบริบทที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากคุณภาพเป็นความคิดที่เกี่ยวเนื่องกับคุณค่าหรือความพึงพอใจ

นิทรา ฉิ่นไพศาล[๑๑] กล่าวว่า คุณภาพ คือ ลักษณะพื้นฐาน ความเป็นเลิศ ความสมบูรณ์แบบ ความดีในบุคคล สิ่งของหรือบริการ ซึ่งบ่งบอกถึงความมีมาตรฐานที่ตอบสนองความต้องการของลูกค้าความสามารถลดการสูญเสีย การแก้ไขลดปัญหา

---

[๑๐]สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **รายงานการวิจัยเรื่องระบบการประกันคุณภาพและมาฐานการศึกษาแห่งชาติ.การอุดมศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนานโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

[๑๑]นิทรา ฉิ่นไพศาล , “ศึกษาปัญหาและทัศนคติต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน”, **วิทยานิพนธ์ พธ.ม พุทธศาตรมหาบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑๕.

มอกาทรอยด์และมอแกน[๒๑] ได้นิยามคำว่า คุณภาพไว้ ๓ ส่วนคือ

๑. การประกันคุณภาพ (Quality Assurance) หมายถึง การกำหนดคุณภาพโดยใช้กระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินผลตามมาตรฐานด้วยวิธีการอันเหมาะสม

๒. การปฏิบัติตามพันธะสัญญา (Contract Conformance) เป็นการกำหนดมาตรฐานตามคุณภาพขณะทำตามสัญญา

๓. ความต้องการของลูกค้า (Customer Driven) ความสามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการ

กรีน[๒๒] ได้ให้นิยามคุณภาพ ไว้ดังนี้

๑. คุณภาพ คือ ความยอดเยี่ยม

๒. คุณภาพ คือ ความเป็นเลิศ

๓. คุณภาพ คือ การผ่านมาตรฐานที่กำหนด

ดังนั้น คุณภาพจึงหมายถึง การประกอบกิจการหรือการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งในลักษณะที่เป็นไปเพื่อให้บริการแก่ผู้บริโภคและหมายรวมถึงผู้เข้ารับบริการขององค์กรต่างๆ โดยมุ่งเน้นสิ่งที่ดีที่สุดของบริการ มีความคุ้มค่ากับการแลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียมกันเกิดความรู้สึกที่ดีต่อประสิทธิภาพขององค์กร มีความพึงพอใจเป็นสำคัญ

สถานศึกษาก็จัดเป็นองค์กรหนึ่งซึ่งจะต้องให้บริการการศึกษาแก่ผู้ที่จะเข้ารับการศึกษา การศึกษาจึงต้องมีการดำเนินงานไปอย่างมีคุณภาพ มีระบบ แบบแผน กระบวนการที่จะสามารถเป็นตัวชี้วัดถึงคุณภาพของการศึกษา เพื่อให้การศึกษานั้นเป็นตัวกำหนดทิศทางในการพัฒนาชาติ

จำรัส นองมาก[๒๓] ได้ให้ความหมายของคุณภาพการศึกษาว่าเป็นกระบวนการที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้มีความมั่นใจว่า ถ้าทำตามกระบวนการที่กำหนดนี้แล้ว การศึกษาจะมีคุณภาพเป็นที่พึงพอใจ ของผู้รับบริการ

---

[๒๑] Murgatroyd Stiphen and Colin Morgan, **Total Quality Management and the School**, (BuBuckingham : Open University Press, 1994), P 45.

[๒๒] Green, Diana, **Trends and Issues In international Developmentes in Assureng Quality in. Higher Education,** (London : the farmer press, 1994), P 16.

[๒๓] จำรัส นองมาก, ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ซันพริน ติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๗.

ณรงค์ ณ ลำพูนและเพ็ชรี รูปวิเชตร[๐๐] ได้กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้เป็นไปตามพันธกิจ ที่ได้ร่วมกำหนดไว้นั้น และก่อให้เกิดผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพพึงพอใจ และพึงประสงค์ ตามที่ได้คาดหวังไว้

อุทุมพร จามรมาน[๐๐] กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา (Quality Asserance) หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Audit) การประเมินคุณภาพ (Quality Assessmant) การรับรองวิทยฐานะ (Quality Accreditation) ไม่ว่าเป็น QA แบบใด การประกันคุณภาพจะต้องมุ่งที่การให้ข้อมูลแก่ทุกในหน่วยงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ (Efficiency) และมีประสิทธิผล (Effectiveness) เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพ

นัทธพงษ์ วงค์ประสิทธิ์[๐๐] กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่เกิดจากกระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการบริหารของโรงเรียน

กล่าวโดยสรุปว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารงานของสถานศึกษาที่จัดให้มีการเรียนการสอนเพื่อให้การศึกษาที่มีการจัดการที่มีระบบแบบแผน ตามพันธกิจที่ได้กำหนดไว้ อันจะสร้างความมั่นใจและความเชื่อมั่นให้กับผู้เข้ารับบริการ ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

---

[๐๐] ณรงค์ ณ ลำพูนและเพ็ชรี รูปวิเชตร, **การจัดการบริหารคุณภาพโดยรวม,** (เชียงใหม่ : แสงศิลป์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๙.

[๐๐] อุทุมพร จามรมาน, **วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พันนี่. ๒๕๔๔), หน้า ๒

[๐๐] นัทธพงษ์ วงค์ประสิทธิ์ , “การดำเนินงานการประกันคุณภาพในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่”, **ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ๒๕๔๘), หน้า ๙.

๒.๓ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

๒.๓.๑ ระบบการประกันคุณภาพ

การประกันคุณภาพการศึกษาไทยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๗ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน[๑๐]

ระบบการประกันคุณภาพภายใน ระบบการประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผล และการติดตามตรวจสอบคุณ ภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแล ของสถานศึกษานั้น

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ .ศ. ๒๕๔๒: มาตรา ๔[๑๑] สถานศึกษาจะต้องพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารและการปฏิบัติงาน โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามี ๓ ประการคือ

๑) จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุคลากรเสียหน้าโดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

๒) การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ แลก ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัด เจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงา

๓) การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกัน

---

[๑๐] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒** , (กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค. ๒๕๔๒), หน้า ๓.

[๑๑] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๒** , อ้างแล้ว, หน้า ๕.

ผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคม และประเทศชาติ

๒. กระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประกันคุณภาพมี 3 ขั้นตอน[๐๐] คือ

๑) การควบคุมคุณภาพ เป็นการกำหนดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เข้าสู่มาตรฐาน

๒) การตรวจสอบคุณภาพ เป็นการตรวจสอบ และติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

๓) การประเมินคุณภาพ เป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดในระดับเขตพื้นที่การศึกษาฯ และระดับกระทรวง

๓. กระบวนการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของหลักการบริหารที่เป็นกระบวนการครบวงจร(PDCA) ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนคือ

๑) การร่วมกันวางแผน (Planning) การวางแผนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายแนวทางการดำเนินงานผู้รับผิดชอบงานระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้เพื่อให้บรรลุงานในส่วนนี้ของสถานศึกษา ก็คือการจัดทำรัฐธรรมนูญสถานศึกษาหรือแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน งาน โครงการต่างๆ ที่สถานศึกษาจะดำเนินการเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ

๒) การร่วมกันปฏิบัติตามแผ น (Doing) เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากการวางแผน กล่าวคือ ผู้เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตามแผนที่กำหนด ไว้ให้เป็นไปตามลักษณะงานห้วงเวลาและความรับชอบของหน่วยงานและในส่วนของผู้บริหารอาจต้องนิเทศแนะนำ ช่วยเหลือให้งานทั้งปวง ได้เป็นไปตามกำหนดตามแผนงาน

๓) การร่วมกันตรวจสอบ (Checking) การประเมินผลเป็นกลไกที่สำคั ญที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนา เป็นการประมาณค่าการดำเนินงาน มีจุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งคลุกครามและโอกาสบ้างมากน้อยเพียงใด โดยการเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่คาดหวังไว้ กับสิ่งที่ทำได้จริง ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงมากกว่าสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ก็แสดงว่าประสบผลสำเร็จ แต่ถ้าสิ่งที่ทำได้จริงน้อยกว่าสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ก็แสดงว่าไม่ดี ต้องปรับปรุงแก้ไข การประเมินในขั้นตอนนี้มุ่งที่จะได้ทราบ

---

[๐๐] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ, ๒๕๔๓), หน้า ๗.

สภาพการดำเนินงานจริงว่าเป็นไปแค่ไหน จะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ผลการประเมินจึงมุ่งเพื่อการพัฒนางานมากกว่าการจับผิดผู้ปฏิบัติ

๔) การร่วมกันปรับปรุง (Action) เป็นการนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงเพื่อการประเมินมาปรับปรุงเพื่อพัฒนางาน กล่าวคือ ถ้าผลการปฏิบัติในห้วงเวลาที่ผ่านมายังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็จะแสวงหาการดำเนินการต่อไปก็จะได้เปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้น จะได้เป็นการท้าทายการทำงานของบุคลากร และเป็นการสร้างประกันว่าการดำเนินงานในองค์กรมีการพัฒนาขึ้นเรื่อย

เมื่อพิจารณากระบวนการการประกันคุณภาพภายในตามแนวคิดของการประเมินคุณภาพและแนวคิดของการบริหารแบบครบวงจรจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน ดังนี้

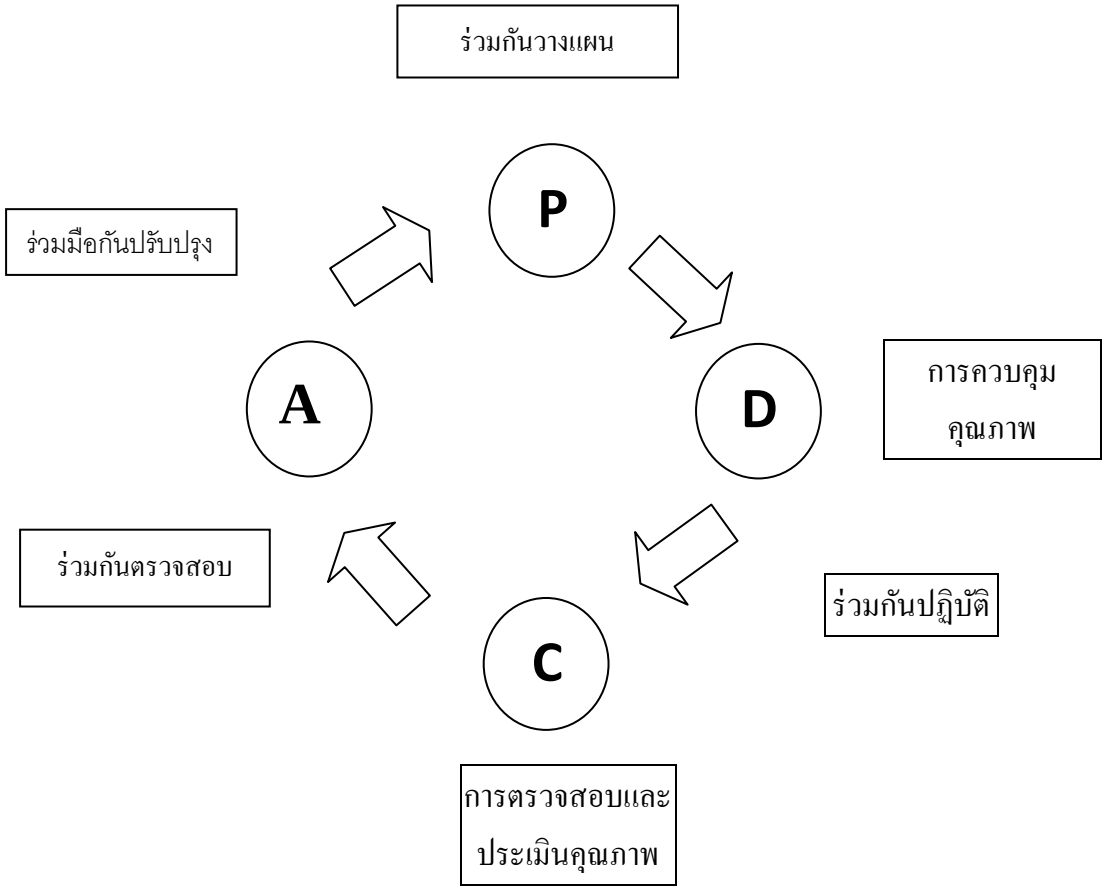

แผนภูมิ ๒.๑ แสดงความสัมพันธ์ของแนวคิดของการประเมินคุณภาพและ การบริหารแบบครบวงจร

จากแผนภูมิ ๒.๑ การควบคุมคุณภาพและการตรวจสอบคุณภาพก็คือกระบวน การบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพตามหลักการบริหารนั่นเอง โดยการควบคุมคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันวางแผนและ ดำเนินการตามแผน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษา ส่วนการตรวจ สอบคุณภาพ คือ การที่สถานศึกษาต้องร่วมกันตรวจสอบเพื่อพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามเป้าหมายและมาตรฐานการศึกษาเมื่อสถานศึกษามีการตรวจสอบตนเองแล้วหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษาและต้นสังกัดก็เข้ามาช่วยติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้สถานศึกษามีความอุ่นใจ และเกิดความตื่นตัวในการพัฒนาคุณภาพอยู่เสมอ

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร [๑๖] ได้กำหนดขั้นตอนในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษา สรุปไว้ดังนี้

๑. การเตรียมการ

๑) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยการอบรม ประชุม สัมมนาในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจในด้านความรู้ทักษะในการประกันคุณภาพภายในให้ผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำรัฐธรรมนูญโรงเรียนหรือแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดกรอบการประเมิน

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบและทำงานร่วมกับครูผู้สอน ผู้เกี่ยวข้องเป็นรูปทีมงาน

๒. การดำเนินการคุณภาพภายใน

๑) วางแผนงานที่สถานศึกษาต้องจัดทำ ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอน แผนการประเมินคุณภาพ แผนการเงินงบประมาณ และกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาตามการต้องการของส่วนรวมและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้นโยบายจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕

๒) การปฏิบัติตามแผน คือ การที่บุคคลากรทุกคนในสถานศึกษาร่วมดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข จัดอำนวยความสะดวกส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้งานดำเนินไปอย่มีประสิทธิภาพ

---

[๑๖] สำนักงานการประศึกษากรุงเทพมหานคร, **สถานศึกษาควรเตรียมการอย่างไรจึงจะผ่านการประเมินภายนอก,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, ๒๕๔๔), หน้า ๖ – ๒๗.

๓) การตรวจสอบประเมินผล ต้องตรวจสอบและประเมินผมเป็นระยะเพื่อการพัฒนาและตรวจสอบแนวทางว่าดำเนินไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ และพบจุดอ่อนก็ปรับปรุงแก้ไข และสิ้นปีประเมินผล และสรุปรวม

๔) นำผมประเมินมาปรับปรุงงาน และพัฒนาจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ต้องปรับปรุง และนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้และละดมสมองจากบุคคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อหาวิธีแก่ต่อไป

๓. การจัดทำรายงานประกันคุณภาพภายใน การประเมินตนเอง หรือรายงานประจำปีเพื่อเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่มได้ทราบ มีวิธีดำเนินการโดยรวบรวมผล การดำเนินการและผมการประเมิน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน การรายงานการจัดทำ ๒ แบบ คือ

๑) รายงานละเอียดครบถ้วน เน้นในเชิงวิชาการ ใช้สำหรับรายงานหน่วยต้นสังกัด และสรุปการประเมินตนเองของสถานศึกษา และสำหรับการประเมินภายนอก ซึ่งจะมีการประเมิน๕ ปี ต่อครั้ง

๒) รายงานสรุปเผยแพร่ให้กับผู้ปกครองและชุมชน โดยใช้ลักษณะการบรรยายใช้ภาษาที่เขาใจง่าย และมีความยาวไม่มากนัก

๒.๓.๒ หลักการสำคัญในการประกันคุณภาพภายใน

จากแนวโน้มของการพัฒนาคุณภาพที่ให้ความสำคัญกับความพึงพอใจของผู้รับบริการตั้งแต่ละดับบุคคลถึงสังคมระดับประเทศ หรือการสร้างความพึงพอใจให้กับผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกได้นำไปสู่หลักการของการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนที่ดี[ÓÚ] คือ

๑.การมีส่วนร่วม (participation) โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) กับผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนดำเนินการร่วมประเมินและร่วมรับผิดชอบกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒. การเสริมสร้างพลัง (empowerment) โดยสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสร้างโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓. การกระจายอำนาจ (decentralization) สถานศึกษาจะพัฒนาคุณภาพให้มีประสิทธิภาพและ ประสิทธิผลได้อย่างเต็มที่ต่อเมื่อสถานศึกษาเองต้องมีความเป็นอิสระเพียงพอที่จะคิดและตัดสินใจ ทั้งด้านกราบริหาร วิชาการ และการใช้จ่ายงบประมาณ

[ÓÚ]กระทรวงศึกษาธิการ, **การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงฯ, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

๔. การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบในพันธะภาระ (accountability) การศึกษามิใช้เรื่องของคนใดคนหนึ่งหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นเรื่องของทุกคนที่มีส่วน ได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น จึงต้องสร้างให้ทุกคนมีสำนึกในในหน้าที่ของตน ที่มีต่อการศึกษา เช่น หน้าที่ของความเป็นพ่อแม่ ครู เป็นต้น นอกจากนี้ กระบวนการทำงานและผลงานของสถานศึกษาแห่งนั้นต้องสามารถตรวจสอบได้ทุกเมื่อโดยสังคมและประชาชน

๕. การปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (continuous quality improvement) การตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกในการบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผน เพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มิใช้การจับผิดหรือการตัดสินให้รางวัลหรือให้โทษ

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพในของสถานศึกษามี ๓ ประการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๓ [ÔÑ] มีหลักสำคัญของการประกันคุณภาพภายในไว้ ๓ ประการคือ

๑. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ไม่ใช่การจับผิดหรือทำให้บุ คคลต้องเสียหน้า โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่ การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

๒. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ ๑ ต้องทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่เป็นกระบวนการที่แยกส่วนมาจากการดำเนินงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและปฏิบัติการที่เป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบที่มีความโปร่งใสและมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

๓. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษาโดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครองสังคม และ ประเทศชาติ

[ÔÑ] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, **คู่มือการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา:การออกแบบระบบการประเมินภายในของสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ, ๒๕๔๓),หน้า ๑๑.

๒.๓.๓ สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

สุภาณี แสงอินทร์ [๑๑] กล่าวว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้ปฏิบัติการสอนของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่มีต่อ ๑)การเตรียมการ ๒) การดำเนินการ ๓) การตรวจสอบประเมินผลตนเอง

ประมวลพร อ่ำพิจิตร์ [๑๒] ให้ความหมายว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบประเมินผลภายในและการพัฒนาปรับปรุง

วิภา ส่างสาร [๑๓] กล่าวว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานที่ทำจริงตามกระบวนการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากบุคลากรของโรงเรียน หรือหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลตามแนวทาง ๓ ขั้นตอน คือ ๑ การเตรียมการ ๒ การดำเนินการ และ๓ การจัดรายงานการประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

จากความหมายข้างต้น จึงสรุปได้ว่า สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆ ของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ที่ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ได้กระทำตามนโยบาย การวางแผน การกำหนดบทบาทและหน้าที่ ที่ผ่านการวางไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครองการได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีการเก็บข้อมูลเพื่อการวัดผลและประเมินผลในการดำเนินงานพัฒนาตามระบบประกันคุณภาพ

---

[๑๑]สุภาณี แสงอินทร์, “สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของวิทยาลัยอาชีวศึกษากลุ่มสถานศึกษาภาคตะวันออก”, **วิทยานิพนธ์. ค.ม. การบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : ราชภัฏเทพสตรีลพบุรี , ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๒]ประมวลพร อ่ำพิจิตร์, อ่างอิงใน วิภา ส่างสาร, “การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง”, **วิทยานิพนธ์. ค.ม. การบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : ราชภัฏอยุธยา, ๒๕๔๗, หน้า ๒๔.

[๑๓]วิภา ส่างสาร, “การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง ”, **วิทยานิพนธ์. ค.ม. การบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : ราชภัฏอยุธยา, ๒๕๔๗), หน้า ๒๔.

วิทยานิพนธ์. ค.ม. การบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย : ราชภัฏอยุธยา, ๒๕๔๗), หน้า ๒๔.

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ[๐๐] การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนดังนี้

๑. ขั้นเตรียมการ

๑) การเตรียมความพร้อมของบุคลากร โดยต้องสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการประกันคุณภาพภายในและการทำงานเป็นทีม ซึ่งจะจัดทำการชี้แจงทำความเข้าใจโดยใช้บุคลากรภายในสถานศึกษาหรือวิทยากรมืออาชีพจากภายนอก โดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมรับทราบพร้อมกัน และต้องพัฒนาความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในให้บุคลากรทุกคนเกิดความมั่นใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการในแต่ละปี ต่อมาเน้นเนื้อหา การกำหนดกรอบและแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือประเมินและการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงท้ายเน้นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมินและการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง (Self Study Report)

๒)การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม โดยการตั้งคณะกรรมการควรพิจารณาตามแผนภูมิโครงสร้างการบริหารซึ่งฝ่ายที่รับผิดชอบงานใดควรเป็นกรรมการรับผิดชอบการพัฒนาและประเมินคุณภาพงานนั้น

๒. ขั้นการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน

๑) การวางแผนจะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้ สำหรับแผนต่างๆ ที่ควรจัดทำคือ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพและแผนงบประมาณ

๒)การปฏิบัติตามแผน ซึ่งในขณะดำเนินการต้องมีการเยนรู้เพิ่มเติมตลอดเวลาและผู้บริหารควรให้การส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการปฏิบัติ กำกับ ติดตามการทำงานทั้งระดับบุคลากร รายกลุ่ม รายหมวด และให้การนิเทศ

---

[๐๐]สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **แนวทางการประกันคุณภาพภายใน** , (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานฯ, ๒๕๔๕), หน้า ๑๗.

๓) การตรวจสอบประเมินผล ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงว่า การดำเนินงานที่ผ่านมาบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการประเมินต้องจัดวางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ จัดเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความ และการตรวจสอบ ปรับปรุงคุณภาพการประเมิน

๔) การนำผลการประเมินมาปรับปรุงงาน เมื่อแต่ละฝ่ายประเมินผลเสร็จแล้วจะส่งผลให้คณะกรรมการรับผิดชอบนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลแล้วนำเสนอผลต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของผู้บริหารและบุคลากร นำไปวางแผนในระยะต่อไป และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือการเขียนรายงานประเมินตนเอง

๓. ขั้นการจัดทำรายงานประเมินตนเองหรือรายงานประจำปี

เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินผลภายในเสร็จแล้วจะจัดทำรายงาน โดยเริ่มจากรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินมาวิเคราะห์จำแนกตามมาตรฐานการศึกษาและเขียนรายงาน

สรุปได้ว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ มุ่งเน้นให้เกิดการบูรนาการอย่างเป็นองค์รวมโดยอาศัยบุคลากรที่มีอยู่ภายในเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยอาศัยการอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบกับการทำให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงานความมุ่งมั่นความทุ่มเท พร้อมที่จะปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งการตรวจสอบประเมินผลซึ่งจะต้องทำทั้งรายบุคคลและรายกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนซึ่งจะเป็นการชี้ชัดลงไปในรายละเอียดของเนื้อหาสาระของงานการประกันคุณภาพภายในว่าจุดอ่อน จุดแข็งของงานนั้นอยู่ในส่วนใดบ้าง แล้วเราจะสามารถแก้ไขและพัฒนาได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

๒.๔ การประเมินคุณภาพการศึกษา

การประเมินภายใน [๑๑] (Internal Evaluation) เป็นประบวนการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างต่อเนื่องเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งการประเมินภายในนี้ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self-evaluation)

---

[๑๑] วิชัย แหวนเพรช**, การประกันคุณภาพภาย**, (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย : เอกสารประกอบการสอน, ๒๕๔๓), หน้า ๒๔.

สถานศึกษาควรกำหนดให้การประเมินภายใน เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องของสถานศึกษา และถ้าโรงเรียนจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานแล้ว ดังนั้น ในการปะเมินคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนควรดำเนินการประเมิน ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเมินการ

๒. ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนมีการดำเนินงานมีคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

๒.๔.๑ วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

๑. เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๒. เพื่อนำผลการประเมินมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

๓. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินจากองค์กรภายนอกเพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา ได้กล่าวว่า การประเมินคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องจากการตรวจสอบคุณภาพแต่ทั้งนี้จะเน้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา กับดัชนีบ่งชี้คุณภาพในทุกองค์ประกอบของคุณภาพว่าการดำเนินงานเป็นไปตามเกณฑ์และมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดมากน้อยเพียงใด โดยจัดระดับของการบรรลุเป้าหมาย

จำรัส นองมาก [๐×] ได้กล่าว่า การประเมินจะต้องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่สำคัญ ๒ ประการคือ

๑. เกณฑ์ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสิน ถ้าเป็นเรื่องที่อิงกลุ่ม ก็ใช้จำนวนที่กระจายภายในกลุ่มเป็นการบอกลักษณะ เช่น คนที่ผิวดำกว่าคนส่วนมากภายในกลุ่มก็จะถูกตัดสินว่าเป็นคนดำ เป็นต้น ถ้าเป็นเรื่องที่อิงระเบียบ กฎเกณฑ์ ก็ถือตามที่ระบุไว้ในระเบียบหรือกฎเกณฑ์นั้นๆ เช่น การประเมินผลการสอบตามระเบียบเดิมที่ใช้ร้อยละของคะแนนเต็ม ถ้าต่ำกว่า ๕๐% ถือ

[๐×] จำรัส นองมาก, **ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๖), หน้า ๓๖-๓๘.

ว่าสอบตก ตั้งแต่ ๕๐% ขึ้นไปถือว่าสอบได้ ก็จะใช้ตัวเลขนี้เป็นมาตรฐานในการตัดสินผลการประเมินเป็นต้น

๒. การวัด เพื่อจะทราบว่าขนาดปริมาณหรือจำนวนของสิ่งที่เราต้องการประเมินนั้นมีเท่าใด การวัดมีหลากหลายวิธีถ้าจัดกลุ่มตามลักษณะของเครื่องมือวัดก็แบ่งได้ ๒ ประเภทคือ แบบที่ต้องใช้กระดาษ ดินสอ ในการเขียนตอบ เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสำรวจ ฯลฯ และแบบที่ไม่ต้องใช้กระดาษดินสอในการเขียนตอบ เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดอันดับคุณภาพ เป็นต้น การใช้เครื่องมือวัดประเภทไหน ขึ้นอยู่กับความละเอียดถี่ถ้วนของเรื่องที่จะทำการวัด และเวลาที่ใช้ในการวัดว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมทั้งความพร้อมของอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการวัดตามวิธีนั้นๆด้วย

๒.๔.๒ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มี แนวทางในการดำเนินการประเมิน ๒ วิธี ได้แก่

๑. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการนำผลการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนเป็นปกติ มาสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

๒. การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการสร้างเครื่องมือวัดสำหรับตัวบ่งชี้ทุกตัว แล้วประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน แล้วสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

วิธีที่ ๑ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการนำผลการปฏิบัติงานพัฒนาโรงเรียนเป็นปกติ มาสรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานการศึกษาวิธีนี้ โรงเรียนไม่ต้องสร้างเครื่องมือวัด แต่ครูทุกคนในโรงเรียนต้องช่วยกันเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติงานที่โรงเรียนมอบหมายเป็นปกติ ให้สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ แล้วมาสรุปรวมกันเป็นหมวดวิชา /งาน/ฝ่าย โดยให้สรุปจากความถี่มากที่สุด สำหรับข้อมูลตัวบ่งชี้เดียวกัน แต่ได้มาจากหลายวิชา /หลายงาน แล้วสรุปเขียนรายงาน กระบวนการดำเนินงาน อาจจะมีลักษณะ ดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาภายในโรงเรียน ซึ่งอาจจะประกอบด้วย ผู้ช่วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน และหัวหน้าหมวด ให้มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เป็นผลการปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย /หมวด /งาน ตามตัวบ่งชี้ รายงานข้อบกพร่องที่ไม่เป็นไปตามระดับคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ให้ผู้บริหารทราบ เพื่อการดำเนินการแก้ไขต่อไป แล้วสรุปเขียนเป็นรายงานการประเมินตนเอง

๒. แต่ละฝ่าย / หมวด / งาน วิเคราะห์ผลการปฏิบัติงาน หรือผลการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๓. แต่ละฝ่าย / หมวด / งาน ปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามที่โรงเรียนมอบหมายอย่างเป็นปกติ อาจจะปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงเรียน ถ้าโรงเรียนได้จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานไว้แล้ว พร้อมกับเก็บข้อมูลที่เป็นผลการปฏิบัติงานเป็นปกติ แยกเป็นมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่ได้วิเคราะห์ไว้ในขั้นตอนที่ ๒ โดยเก็บข้อมูลเป็นระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนที่ได้กำหนดไว้ พร้อมเก็บหลักฐานการประเมินไว้สำหรับการตรวจสอบ

๔. แต่ละฝ่าย / หมวด / งาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปฏิบัติงานในฝ่าย/หมวด/งานเดียวกันมาสรุป เป็นคุณภาพการพัฒนาโรงเรียน โดยนำข้อมูลของผลการปฏิบัติงานที่เป็นตัวบ่งชี้เดียวกันจากผู้ปฏิบัติงาน มาสรุปให้เป็นผลสุดท้ายสำหรับตัวบ่งชี้นั้น ๆ โดยสรุปจากความถึงของระดับคุณภาพของตัวตัวบ่งชี้นั้น ถ้าความถี่ของระดับคุณภาพใดมีมากที่สุดให้สรุปว่า คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามตัวบ่งชี้นั้น เป็นไปตามระดับคุณภาพที่มีความถี่มากที่สุด บางตัวบ่งชี้ อาจจะต้องสรุปรวมจากหลายหมวดเพื่อตอบตัวบ่งชี้ ซึ่งแล้วแต่ดุลพินิจของโรงเรียน

๕. สรุปคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน จากข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้

๖. แก้ไข้ข้อบกพร่องของผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน (มาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ยังมีคุณภาพไม่เป็นที่น่าพอใจ)

๗. สรุปเขียนรายงานการประเมินตนเอง

วิธีที่ ๒ การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา โดยการสร้างเครื่องมือวัด การประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษา วิธีนี้โรงเรียนต้องสร้างเครื่องมือวัดคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนทุกตัวบ่งชี้ แล้วนำมาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในระยะเวลาที่ต้องการทราบผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน วิธีนี้ โรงเรียนอาจจะต้องทำงานมาก คือ ต้องสร้างเครื่องมือประเมินทุกตัวบ่งชี้ แล้วทำการประเมินคุณภาพทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งต้องใช้เวลา และต้องจัดการเกี่ยวกับเครื่องมือประเมินให้เป็นระบบ เช่น เครื่องมือประเมินที่เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของนักเรียน ต้องนำมาเข้ากลุ่มรวมกันไว้หมด แล้วนำมาประเมินนักเรียน เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว ต้องนำคำตอบของนักเรียนมาแยกออกตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ เพื่อการสรุปรายงาน เป็นต้น กระบวนการดำเนินงาน อาจจะเป็นดังนี้

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

๒. สร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ตามมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ทุกมาตรฐาน

๓. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ประกอบด้วยบุคลากรจากทุกฝ่ายของโรงเรียน พร้อมทั้งมอบหมายให้ทำการตรวจประเมินข้ามฝ่ายกัน เพื่อจะได้พบข้อบกพร่องของการทำงานง่ายขึ้น ซึ่งจะได้ช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องนั้นต่อไป

๔. อบรม /ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ตรวจประเมินภายใน และทำความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐาน และตัวบ่งชี้คุณภาพการศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการสรุปผลการประเมิน

๕. โรงเรียนวางแผนกำหนดระยะเวลาในการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาตลอดปี

๖. กรรมการตรวจประเมินวางแผนกำหนดระยะเวลาในการทำการตรวจประเมินคุณภาพภายใน แต่ละครั้ง แล้วแจ้งให้ผู้รับการตรวจประเมินทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์

๗. คณะกรรมการตรวจประเมินเตรียมเอกสาร และเครื่องมือประเมินหลาย ๆ ตัวบ่งชี้เข้าด้วยกัน สำหรับการถามบุคลากรแต่ละประเภท เช่น ควรตรวจสอบเครื่องมือประเมินที่ใช้กับนักเรียนทั้งหมด แล้วออกแบบว่าจะจัดทำกี่ฉบับ จะจัดพิมพ์อย่างไร จะดำเนินการอย่างไร เป็นต้น เพื่อไม่ให้เกิดความรำคาญแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม /ผู้รับการประเมิน ซึ่งถ้าทำการสอบถามบ่อย หรือสอบถามทุกวัน จะทำให้เกิดความรำคาญและความเบื่อหน่ายของผู้ตอบ อันจะทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง

๘. ดำเนินการตรวจประเมิน โดยใช้เครื่องมือประเมินที่สร้างขึ้นและเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงที่พบตามเครื่องมือประเมิน

๙. สรุปผลการตรวจประเมิน

๑๐. เขียนรายงานผลการประเมินตนเอง

๑๑. ส่งรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชน

๒.๔.๓ มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ [๖๐] ได้สรุปว่า การประเมินคุณภาพของสถานศึกษาจะยึดมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งรัฐมนตรีอนุมัติเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ประกอบด้วยมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานแต่ละด้านประกอบด้วย

---

[๖๐]วารินทร์ สินสูงสุด, **การประกันคุณภาพการศึกษา** , (กรุงเทพมหานคร : สยามมิตรการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๐๓.

มาตรฐานการศึกษามีทั้งหมด ๒๗ มาตรฐาน ๙๑ ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น ๓ ด้าน คือ

๑. มาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนมี ๑๒ มาตรฐาน ๓๘ ตัวบ่งชี้ เน้นการพัฒนาการด้านร่างจิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม โดยมุ่งผู้เรียนเป็นคนดีมีความสามารถตามศักยภาพ และมีความสุข

๒. มาตรฐานการศึกษาด้านกระบวนการ มี ๖ มาตรฐาน ๒๙ ตัวบ่งชี้เน้นในด้านกระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

๓. มาตรฐานการศึกษาด้านปัจจัย มี ๙ มาตรฐาน ๒๔ ตัวบ่งชี้ เป็นการกำหนดคุณลักษณะหรือสภาพความพร้อมของผู้บริหาร ครู หลักสูตร อาคารสถานที่และชุมชน

เกณฑ์มาตรฐานด้านผู้เรียนของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ใช้เป็นกรอบแนวทาวการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา คือการประกันคุณภาพภายในด้านผู้เรียน การประกันคุณภาพภายในด้านกระบวนการ การประกันคุณภาพภายในด้านปัจจัย มีดังนี้

๑. การประกันคุณภาพภายในมาตรฐานด้านผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๑ ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมพึงประสงค์

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๑ มีวินัย มีความรับผิดชอบและปฏิบัติตนตามหลักธรรมเบื้องต้นของศาสนาที่ตนนับถือ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๒ มีความซื่อสัตย์สุจริต

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ ความกตัญญูกตเวทีมีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเพื่อส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ ประหยัด รู้จักใช้ทรัพย์สิ่งของส่วนตนและส่วนรวมอย่างคุ้มค่า

มาตรฐานที่ ๔ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๑ . สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปความคิดรวบยอดคิดอย่างเป็นระบบและมีความคิดแบบองค์รวม

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๒สามารถคาดคะเน กำหนดเป้าหมายและแนวทางการตัดสินใจได้

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๓ ประเมินและเลือกแนวทางการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาอย่างมีสติ

ตัวบ่งชี้ที่ ๔.๔ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี และมีจินตนาการ

มาตรฐานที่ ๕ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๑ มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๒ มีผลการทดสอบรวบยอดระดับชาติเฉลี่ยตามเกณฑ์

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๓ สามารถสื่อความคิดผ่านการพูด เขียน หรือนำเสนอด้วยวิธีต่าง ๆ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๔ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

ตัวบ่งชี้ที่ ๕.๕ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๖ มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๑ มีนิสัยรักการอ่าน การเขียน และการฟัง รู้จักตั้งคำถามเพื่อหาเหตุผล

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๒ สนใจแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ รอบตัวใช้ห้องสมุด

ตัวบ่งชี้ที่ ๖.๓ มีวิธีการเรียนรู้ของตนเองเรียนร่วมกับผู้อื่นได้สนุกกับการเรียนรู้และชอบมาโรงเรียน

มาตรฐานที่ ๑๐ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๑ มีน้ำหนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๒ มีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์มาตรฐาน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๓ ร่าเริงแจ่มใส มีมนุษย์พันธ์ที่ดีกับครู เพื่อนและบุคคลทั่วไป

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๐.๔ รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตัวเองไม่ให้เกิดอุบัติภัย

๒. การประกันคุณภาพภายในมาตรฐานด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ ๑๓ สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจร ให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๑ มีการจัดองค์กร โครงสร้างการบริหารชัดเจน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๒ มีปรัชญา แผนพัฒนา แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๓.๓ มีการปฏิบัติตามแผน

มาตรฐานที่ ๑๔ สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๑ ผู้บริหารและครูสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการร่วมกันจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๒ มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๔.๓ ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาการศึกษา

มาตรฐานที่ ๑๘ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๘.๑ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๘.๒ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๑๘.๓ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรู้จักแสวงหาความรู้ หาคำตอบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

๓. การประกันคุณภาพภายในมาตรฐานด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ ๒๐ ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๐.๑ มีคุณธรรม จริยธรรม และตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๐.๒ มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๐.๓ มีความสามารถในการบริหารงานวิชาการและการจัดการ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๐.๔ มีการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มาตรฐานที่ ๒๕ สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๕.๑ มีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๕.๒มีรายวิชา/กิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความสนใจ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๕.๓ มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสอนงความถนัดและความสามารถของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๕.๔ มีการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้และสื่ออุปกรณ์การเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๒๗ ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเองเข้ากับชุมชนได้ดีและมีครูพอเพียง

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๗.๑ มีคุณธรรมจริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๗.๒ มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๗.๓ มีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ที่ ๒๗.๔ มีการแสวงหาความรู้และเทคนิควิธีการใหม่ๆ รับฟังความคิดเห็นใจกว้างและยอมรับการเปลี่ยนแปลง

๒.๔.๔ การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการปรับปรุงการศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกการพัฒนาการศึกษาที่สร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมซึ่ง วรภัทร์ ภู่เจริญ [๑] ได้กล่าวว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตร โดยสถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาศึกษา ดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามแผนตรวจสอบและทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนาและจัดทำรายงานคุณภาพประจำปี โดยการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคลในสถานศึกษา ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จึงเป็นกระบวนการกนึ่งในการดำเนินงานเพื่อติดตาม รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินงานและความเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องทั้งข้องทั้งใน ชุมชนและสังคม

การตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยการตรวจสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษาการประเมินคุณภาพการศึกษา ในการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการศึกษากลไกหนึ่ง ที่มีความสำคัญของระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในการตรวจสอบจากรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียน พ.ศ. ๒๕๔๑

---

[๑] วรภัทร์ ภู่เจริญ, **แนวทางในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดีจำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๘๑-๘๔.

วรภัทร์ ภู่เจริญ[๑๑] ได้กล่าวว่า การประเมินผลที่ดีสามารถบ่งบอกถึงผลการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง บ่งบอกถึงระดับความมั่นใจของโรงเรียนและชุมชน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนและเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในชุมชนและสาธารณชนทั่วไป ดังนั้น ผลที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนาด้านต่างๆ ของโรงเรียนอย่างบรรลุผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ[๑๒] กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาได้รับการประเมินโดยมีวัตถุประสงฆ์ที่สำคัญ ดังนี้

๑. เพื่อตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

๒. เพื่อรองรับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓. เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของการจัดการศึกษาแต่ละดับและรายงานผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนทั่วไป

การตรวจสอบหรือการประเมินจึงเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งไม่ได้เป็นไปเพื่อการเพ่งเล่งความผิดหรือความบกพร่องเพื่อการลงโทษผู้ปฏิบัติงานก็หาไม่ แต่ในทางกลับกันนั้นจะเป็นการช่วยให้สถานศึกษานั้น ได้เห็นในส่วนที่เป็นจุดอ่อนของตนเองและในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ เพราะถ้ากล่าวกันในธรรมชาติของมนุษย์นั้นจะไม่สามารถมองเห็นในส่วนด้อยตนเองได้อย่างชัดเจน จึงต้องมีการตรวจสอบจากสาธารณเพื่อการระดมความคิดเพื่อการร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ในการที่ส่งเสริมงานด้านการพัฒนาการศึกษา เพื่อคุณภาพของ สถาน ศึกษาและผู้เข้ารับบริการการศึกษาให้มีคุณภาพ สมดังเจตนาของการสร้างระบบการประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

---

[๑๑]วรภัทร์ ภู่เจริญ, **แนวทางในการประกันคุณภาพในสถานศึกษา**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดี จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๘๕-๘๗.

[๑๒]สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, **สถานศึกษาควรเตรียมตัวอย่างไรจึงจะผ่านการประเมิน, (**กรุงเทพมหานคร **:** สำนักงานฯ, ๒๕๔๓), หน้า ๑๗.

๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๑ งานวิจัยในประเทศ

สุวิมล ว่องวาณิช [๐๐]ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภาพในของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาต้องมีการวางระบบการประเมินผลภาพในของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาต้องมีการวางระบบที่ยึดติดกับการทำงานปกติ โดยเริ่มการพัฒนาแกนนำที่มีความมารู้ความสามารถและทักษะการทำงานที่เป็นที่ยอมรับ สถานศึกษาที่ผู้บริหารหรือคณะทำงานมีการกำกับติดตามการทำงานที่เป็นระบบและทำอย่างเป็นทางการ สถานศึกษาที่ทำงานด้านการประเมินผลภาพในสำเร็จ เป็นสถานศึกษาที่ผู้บริหารหรือคณะทำงานมีการกำกับ ติดตามการทำงานเป็นระบบและทำอย่างเป็นทางการ

กฤษฎา กูรมะสุวรรณ [๐๑]ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่า ๑.สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภาพในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดการและขนาดใหญ่ มีสภาพ การดำเนินงานแตกต่างกันทุกด้าน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีสภาพ การดำเนินงานแตกต่างกันทุกด้าน เมื่อทดสอบเปรียบเทียบ ลายคู่ สถานศึกษาขนาดมีเล็กกับ ขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่และสถานขนาด กลางและขนาดใหญ่ยกเว้นด้านการพัฒนามาตรฐานสถานศึกปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานแตกต่างและด้านการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศระหว่างสถานศึกษาขนาดกลางกับขนาดใหญ่ดำเนินงานไม่แตกต่าง

---

[๐๐]สุวิมล ว่องวาณิช, **รายงานการวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา,** (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๔๓), หน้า ๒๒๔.

[๐๑] กฤษฎา กูรมะสุวรรณ, “การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี” **, วิทยานิพนธ์. ค.ม. การบริหารการศึกษา** , (บัณฑิตวิทยาลัย, ราชภัฏพระนคร, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

วิภา ส่างสาร [๑๑]ได้ศึกษาสภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภาพในของโรงเรียนในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาทุกขั้นตอนอยู่ในระดับมากปัญหาการดำเนินการพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายขั้นตอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย คือ ขั้นดำเนินการ และขั้นการจัดการรางานประเมินตนเอง ยกเว้นขั้นเตรียมการอยู่ในระดับปานกลางแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินการในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลางและท่าพิจารณารายขั้นตอนทุกขั้นตอน อยู่ในระดับปากลาง แนวทางพัฒนาการดำเนินการในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากและเพื่อพิจารณาอยู่ในระดับมาก

กัญจนาภัทร บุญพา [๑๒]ทำการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรโรงเรียนที่มีต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ๑.ความคิดของบุคลากรเห็นด้วยกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ จำนวน ๖ ด้านจาก ๙ ด้าน โดยด้านการศึกษาและการเตรียมการ การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำธรรมนูญของสถานศึกษา และการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นด้วย ในระดับมาทุกประการ ส่วนอีก ๒ ด้าน คือ การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพ มีความเห็นด้วยในระดับมาก ๖ รายการ ๒.ปัญหาเกี่ยวกับระบบการดำเนินงานในระบบประกันคุณภาพ พบปัญหาระดับปานกลางส่วนใหญ่ ๗. ด้าน นอกจากนั้นทั้งหมด ๙ ด้าน ด้านซึ่งเกี่ยวกับการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นปัญหาระดับปานกลางถึงมาก รายการที่เป็นปัญหาระดับมาก ได้แก่ ไม่มีการวางแผนระยะยาวด้านอาคารสถานที่ และรายการที่เป็นปัญหาน้อยสุด ได้แก่ การปรับปรุงการบริหารงานโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

รัตนาภรณ์ สมบูรณ์ [๑๓]ได้ศึกษาสภาพปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดแข่นแก่นพบว่า สภาพการปฏิบัติงาน ๔ ขั้นตอน

---

[๑๑]วิภา ส่างสาร, “การศึกษาสภาพ ปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง”, **วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๔๗), อัดสำเนา ๑๑๔-๑๑๕.

[๑๒]กัญจนาภัทร บุญพา “ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสุราษฎ์ธานี”, **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. การบริหารการศึกษา** , (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๓]รัตนาภรณ์ สมบูรณ์, “สภาพการปฏิบัติงานตามแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดขอนแก่น”, **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. การบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

คือ การจัดทำแผนพัฒนา การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงานและประเมินตนเอง ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติงานสูงสุด คือ ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน ขั้นตอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การติดตาม ตรวจสอบ ปรับปรุงการดำเนินงาน

สุคนธ์ สากลวารี[๑๙] ได้ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานกรุงเทพมหานครพบว่าสภาพการดำเนินการพบว่า กำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนใช้วิธีประชุมครูก่อนปฏิบัติงาน รองลงมา คือมีการวัดผลการเรียนตามสภาพจริง และต่ำที่สุด คือ ๑. บุคลากรไม่ได้ทำงานตามที่โรงเรียนกำหนดให้เท่านั้น ๒. การจัดทำธรรมนูญฯโรงเรียน มีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประวัติของโรงเรียน รองลงมา คือความร่วมมือของผู้ปกครอง ชุมชน และต่ำสุด คือ องค์กรส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ๓.การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนวางแผนในเรื่องอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รองลงมาคือ ผู้บริหาร มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผนและต่ำสุด คือ กา รมีส่วนร่วมในการวางแผนของผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาการดำเนินพบว่า ๑.ปัญหาการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน๒.ปัญหาการจัดทำธรรมนูญโรงเรียนยังขาดข้อมูลสภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ๓.ปัญหาแผนจัดพัฒนาการศึกษา คือ การวางแผนการบริหารการศึกษาในโรงเรียนด้านวิชาการ

เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ [๒๐] ได้ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตามมาตรฐานโรงเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้ คือ การดำเนินการตามมาตรฐานการบริหารมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก การดำเนินการตามมาตรฐานตามการเรียนการสอน มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง และการดำเนินการตามมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มีผลการดำเนินอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมมีปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมมีปัญหาการดำเนินการคุณภาพอยู่ในระดับน้อย จำแนกตาม มาตรบานโรงเรียนทั้ง ๓ ด้าน

---

[๑๙] สุคนธ์ สากลวารี , “สภาพและปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

[๒๐] เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์, “การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร”, **วิทยานิพนธ์ ค.ม. การบริหารศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร, ๒๕๔๓), หน้า บทคัดย่อ.

พบว่าปัญหาการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐาน โดยโรงเรียนทั้ง ๓ ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้องทุกรายการ เมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามขนาด โรงเรียน ตามวุฒิการศึกษาและประสบณ์การของ ผู้บริหารโรงเรียนตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ทวี มั่นตรง[ÒÚ] ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง พบว่า การปฏิบัติสูงสุดด้านปัจจัยคือการพัฒนาผู้บริหารให้มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาครูให้มีความรู้สามารถพัฒนาหลักสูตร จัดทำแผนการสอนและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านกระบวนการ คือ การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่ม การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้บุคลากรในถานศึกษา ชุมชน องค์การและหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาร่วมกันและด่านผลผลิต คือ การดำเนินการให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ

นาตยา พลับเกรี้ยง [ÒÚ] ได้ทำการศึกษา สภาพ และปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนพิเศษ ในเขตภาคเหนือ พบว่า สภาพการดำเนินงานโดย ภาพรวมมี การดำเนินการอยู่ในระดับมากได้จัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่าประกันคุณภาพภายใน ด้านการพัฒนาการมาตรการศึกษาพบว่า มีระบบและกลไกลและการพัฒนามาตรฐานการศึกษา และวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาสอดคล้องกับศักยภาพของนักเรียน และชุมชนด้านจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการวิเคราะห์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์การพัฒนาสถานศึกษา และจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการดำเนินงานตามแบบคุณภาพการศึกษา และมีผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดขึ้นด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการประเมินความสามารถพื้นฐานของนักเรียน และมีการวางแผนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาด้านประเมินคุณภาพการศึกษาพบว่ามีการประเมินคุณภาพการศึกษาตามแผนการศึกษาเฉพาะ

[ÒÚ] ทวี มั่นตรง, “แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง”, **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๕), หน้า บทคัดย่อ.

[ÒÚ] นาตยา พลับเกรี้ยง, “สภาพและการแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนการศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ”, **วิทยานิพนธ์ คศ.ม. สาขาวิชาการประกันคุณภาพการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๕), หน้า บทคัดย่อ.

บุคคล ๗.ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี พบว่า มีการจัดทำรายงานคุณภาพประจำปีและรายงานให้หน่วยต้นสังกัดรับทราบ ๘. ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า มีการวางแผน พัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายใน ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน พบว่า ๑. ด้านการจัดการระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่า สถานศึกษามีข้อจำกัดกิจกรรมพัฒนาครู และครูมีภาระงานมาก ๒. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาพบว่า ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานการศึกษาน้อย ๓. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาขาดความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา๔.ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า สถานศึกษาไม่สามารถที่จะดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ได้ทั้งหมด ๕. ด้านการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่า ระบบตรวจสอบและทบทวนคุณภาพไม่ชัดเจน

ประนอม เจตะภัย [ÖÑ] ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาใน การดำเนินการเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาของชาติของโรงเรียนเอกชนขนาดกลาง และขนาดเล็กในจังหวัดลำปางพบว่า ด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย ในภาพรวมมีสภาพปัญหาในการดำเนินการอยู่ในระบบ ปานกลาง การดำเนินการเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านครูผู้สอนมีปัญหามากกว่าด้านอื่น แนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินการในแต่ละด้านและเป็นแนวทางที่มีผู้เสนอมากเป็น ๓ อันดับแรก ด้านผู้เรียน คือ การจัดให้มีสื่อการสอนที่คบถ้วนและทันสมัย สร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เพียงพอ และการส่งเสริมครูให้จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านครูสอน คือ การจัดครูเข้าสอนตรงตามความรู้และความถนัด การจัดสวัสดิการเพื่อบำรุงขวัญ กำลังใจครู การพัฒนาครูให้มีความรู้ในเนื้อหาที่สอนด้านผู้บริหาร คือ การให้ผู้บริหารผ่านการอบรมทางด้านการบริหาร การให้ผู้บริหารผ่านการอบรมการวางแผนและภาวะผู้นำ

[ÖÑ] ประนอม เจตะภัย, “สภาพปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในการดำเนินการเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชนขนาดกลาง และขนาดเล็กในจังหวัดลำปาง”,**วิทยานิพนธ์ ค.ม.การบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : สถาบันราชภัฏลำปาง, ๒๕๔๘), หน้า บทคัดย่อ.

สมพงษ์ โคกเปือย [๑๑]ได้ศึกษาเรื่องการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเลยพบว่า ๑.สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอก โดยภาพรวมและรายด้านมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัย และด้านผู้เรียน ๒. ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อประเมินภายนอก โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านปัญหาที่มีในระดับมาก คือ ด้านงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ปัญหาในระดับน้อย คือ ด้านบุคลากร และด้านการจัดการ

สุพัฒน์ พรหมวัง [๑๒]ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูวิชาการพบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าขนานของโรงเรียนและตำแหน่งของผู้ปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพ โดยรวมไม่ปฏิสัมพันธ์กัน ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีเพียง ๑ ด้านที่ผู้บริหารและครูวิชาการมาปัญหาการดำเนินการต่างกัน คือ ด้านการควบคุมคุณภาพการศึกษาในการพัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน

---

[๑๑]สมพงษ์ โคกเปือย, “การดำเนินการประกันคุณภาพภายในเพื่อการประเมินภายนอกโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย”, **วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.การบริหารการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๔๔), หน้า บทคัดย่อ.

[๑๒]สุพัฒน์ พรหมวัง, “การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ”**, วิทยานิพนธ์ ค.ม.** , (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๔๒), หน้า ๑๕๖.

๒.๕.๒ งานวิจัยในต่างประเทศ

วิลลี่และบรานซ์ [๑๐] พบว่า การประเมินตนเองของสถาบันจะต้องให้ผลที่เชื่อถือได้ ทันเวลาที่จะนำไปใช้ในการเสนอ ผลการรายงาน ผลการประเมินตนเองต้องมีรูปแบบที่ง่าย ชัดเจนโดยที่รายงานผลการประเมินของสถาบันจะชี้ให้เห็นถึงแนวทางว่าควรกำหนดแผนหรือนโยบายของสถาบันอย่างไร ควรจัดระบบบริหารอย่างไร และจะรวมสิ่งที่มีอยู่อย่างไร จึงจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ

Stebbing [๑๑] ได้กล่าวถึง การประกันคุณภาพว่า เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกระบบ ดังนั้น จึงต้องมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมทุกชนิดและในทุกแผนกิจกรรม ต้องมีการบ่งบอกรายระเอียด หรือมีคำแนะนำก่อนให้ลงมือทำกิจกรรมต่างๆซึ่งจะทำให้สามารถควบคุมขั้นตอนต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมทุกอย่างให้ดำเนินตามขั้นตอนของกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และสมบูรณ์

Ministry of education and cultury [๑๒] (อ้างอิงในเข็มทอง ศิริแสงเลิศ) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการประถมศึกษาในอินโดนีเซีย ได้ทำการวัดคุณภาพของครูใน ๔ ด้าน ต่างๆ ๔ ด้าน คือความสามารถในด้านวิชาชีพ ความพยายามทางวิชาชีพ เวลาที่ใช้ทำกิจกรรมทางวิชาชีพ และความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญ และงานที่ได้รับมอบหมายได้ พบว่า ครูเป็นปัจจัยเดียวที่ใช้ตัดสินการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา และครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาได้มากที่สุด

---

[๑๐] Willey, B. and Brance, C.L.. "**A Handbook for School Governors**". 2 nd. (London : Methven,1989), P 23.

[๑๑] Stedding.L, **Quality Aussurence the foute to Efficency and Competitiveness**, (3d ed.) (new york : Methven,1988), P 35.

[๑๒] เข็มทอง ศิริแสงเลิศ, "การวิเคราะห์ระบบประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน", **วิทยานิพนธ์ครุศาตรมหาบัณฑิต,** (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๔๐.

บรู๊ค (Brooks)[Öx]พบว่า การศึกษาการทดสอบวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพและและการส่งเสริมกระบวนการวางแผนทางการศึกษาพิเศษแก่นักเรียนในรัฐอิลินอยส์ มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมกระบวนการในการวางแผนการดำเนินงาน

Pattricia[ÖØ](อ้างอิงใน นาตยา พลับเกลี้ยง) ได้ศึกษาการประเมินคุณภาพการศึกษาและการควบคุมปฏิบัติ ในประเทศเยอรมันนี สวีเดน ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และออสเตเรีย พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกี่ย วกับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาอย่า งชัดเจน และกลไกลทางสังคมทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเยอรมันนีได้ โดยเปรียบจากเมืองหนึ่งและต่อไปยังอีกเมืองหนึ่ง ในฝรั่งเศสได้ให้ความสำคัญและเชื่อถือมาตรฐานของข้อทดสอบที่ออกโดยโรงเรียน ในนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้น ในออสเตเรียได้นำเอาระบบการประเมินโดยใช้ข้อมูลมาตรฐาน มีการเตรียมการโดยใช้ แบบแผนการควบคุมคุณภาพ และนำมาประเมินคุณภาพการศึกษาโดยบุคคลภาพนอกที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้น

[Öx]Brooks, Elizabetha. **"Quality Assurance and Improvement Planning and the Education of Special"**. (Dissertion Adstracts Intermattional. 1983), Abstract.

[ÖØ]นาตยา พลับเกลี้ยง, "สภาพและปัญหาการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนศึกษาพิเศษในเขตภาคเหนือ", **วิทยานิพนธ์ คศ.ม.สาขาวิชาการการประกันคุณภาพการศึกษา,** (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๔๙), หน้า ๕๓.

๒.๖ กรอบแนวคิดในการวิจัย

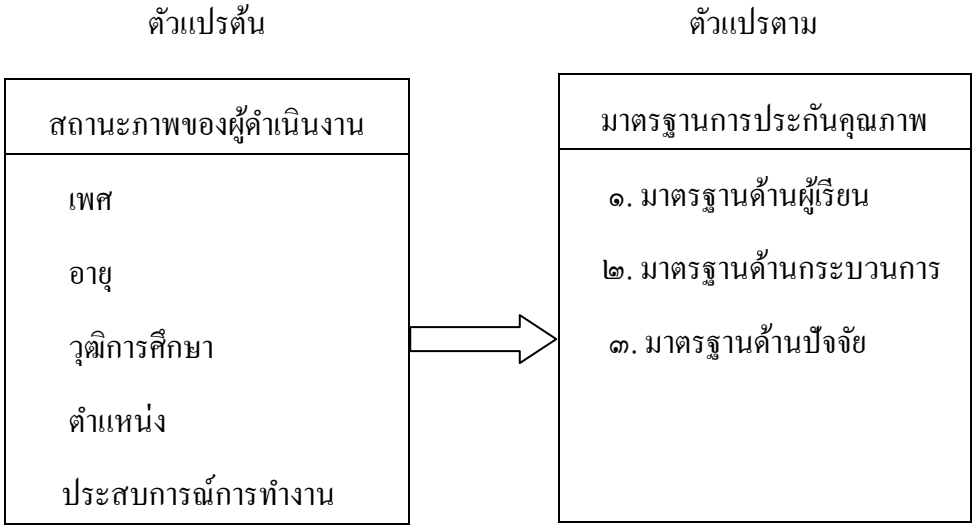

แผนภูมิ ๒.๒ กรอบแนวคิดในการวิจัย